

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

ATA, HS, Voxna sn, Kyrkan.

Nilsén, Anna. Voxna kyrka och Mattsmyra kapell. Ingår i serien; Hälsinglands kyrkor XXIV, Uppsala 1975.

Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.

Länsmuseet Gävleborg, artikelsamling.

Voxna hembygdsförening. *Minnen från Voxna-bygd*. Voxna 1926.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1758	Brukspatronerna Peter Hultman och Hans Jacob Gahn anhåller hos Konungen att få bygga ett kapell vid bruket och anlägga en kyrkogård. Anhållan godtas och arbetet med att uppföra en kyrkobyggnad leds av byggmästaren Wins Hans Olsson från Romma by i Leksand. Någon arkitekt är ej känd. Brukspatronerna står för alla kostnader. Kapellet kallas <i>Sophiae Albertinae kapell</i> efter prinsessan Sofia Albertina.	Nilsén, A. 1975/ Voxna hemb.f. 1926.
1759	Kapellet invigs. Byggnaden är en rektangulär timrad byggnad på stenfot med ett högt brutet tak täckt av spån. I öster ligger en femsidig sakristia. Byggnaden saknar både torn och kyrkklockor.	Nilsén, A. 1975.
1760	Lillklockan inköps från klockgjutaren David Flodström i Falun. Troligen hängs klockan upp i en enkel klockstapel. Kyrkan beskrivs som stor och ljus	Nilsén, A. 1975.
1764	Storklockan köps från samma klockgjutare.	Nilsén, A. 1975.
1766	Kyrkogården uppges vara stor och tillräcklig.	Voxna hemb.f. 1926.
1769	Tornet uppförs efter ritningar av rustmästaren Charling i Söderhamn och arbetet utförs av byggmästaren Per Persson. Tornet uppförs som helt fristående från kyrkobyggnadens stomme. Tornet har liggande virke till samma höjd som kapellets långsidesväggar och däröver resvirke, något indraget i förhållande till bottenvåningen. Tornhuven är klockformad och kröns av ett äppelformat klot som bär upp en järnspira. Överst sitter några knappar av koppar, en stjärna samt en tupp förfärdigad av And. Norling från Alfta Kyrkby.	Nilsén, A. 1975/ Voxna hemb.f. 1926.
1775	Storklockan gjuts om av David Flodström i Falun.	Nilsén, A. 1975.
1776	I ett installationsprotokoll uppges att kyrkan är uppbyggd av trä, väl täckt, spånad och tjärad samt uti fullkomligt stånd. Kyrkogården omges av en tre alnar bred och tre alnar hög mur av gråsten, utan täckning av kalk eller bräder.	Voxna hemb.f. 1926.
1778	En kyrkokällare byggs under sakristian. Sakristians fönster förses med järngaller. Klockstapeln tjäras.	Voxna hemb.f. 1926.
1785	En himmel i blått kläde med en duva sätts upp ovanför predikstolen.	Nilsén, A. 1975.

1786	Predikstolens dörr tillverkas av byggmästaren Anders Norlin. Inspektör Anders Roos skänker en fattigbössa till församlingen.	Nilsén, A. 1975/ ATA, Voxna sn, Voxna kyrka
1787	Kyrkan beskrivs som trång och det påtalas att en läktare måste byggas. En dörr sätts in mellan altarpredikstolen och sakristian.	Nilsén, A. 1975/ Voxna hemb.f. 1926.
1789	Kyrkan rödmålas.	Nilsén, A. 1975.
1800 (ca)	En orgel med fem stämmor skänks till kyrkan av bruksägaren J. C. Müller.	Nilsén, A. 1975.
1807	På östra sidan av kyrkogården finns en gärdesgård (omnämns även 1824).	Voxna hemb.f. 1926.
1814	En läktare finns i kyrkans bakre del. Möjligen tillkom den samtidigt som orgeln skänktes till kyrkan.	Voxna hemb.f. 1926.
1818	Kyrkans pastor uttalar sig angående kyrkogårdens skötsel och anser att de gran och enbuskar som nu vanpryda kyrkogården måste bortröjas. Kyrkogården beskrivs som rymlig och dittills <i>”så hafva här hviloställen för aflidna blifvit valde på särskilte ställen, men hädanefter tillsades graföppningar skulle ske efter hvarf och gravarne gräfvast 3 alnar djupa”</i> . Samma år beslutas även att bogårdsmuren på den västra sidan ska uppmuras så att inte kreaturen kan gå in på kyrkogården.	Voxna hemb.f. 1926.
1825	Norra sidan av kyrkogården ”stängs”.	Voxna hemb.f. 1926.
1829	Enligt ett inventarieprotokoll har kyrkan trägolv samt träbänkar, dels marmorerade med ”Perl-färg” och dels omålade, med en eller två dörrar. På läktaren finns både omålade och målade bänkar. Predikstolen uppges vara åttkantig med ljusa speglar omgivna av blå marmorerade kanter och altarbordet är av trä. Kyrkogården omges på södra och östra sidan av vanlig gråstensmur, på norra sidan av gärdesgård samt på västra sidan av ett trästaket med grindar till ingång. Tidigare fanns även stenvägg på den västra sidan, men den fick tas bort och ersättas med trästaket eftersom grunden som består av gäslera ej bar den.	ATA, Voxna sn, Voxna kyrka/ Nilsén, A. 1975.
1833	Nytt papptak läggs över hela kyrkan.	Voxna hemb.f. 1926.
1848	Enligt ett protokoll ska en järnkakelugn köpas in till sakristian. Kyrkorummet saknar ännu uppvärmningsanordning.	Voxna hemb.f. 1926.
1849	Kyrkbänkarna uppges vara otillräckliga, men genom att bänkarna förändras kan detta avhjälpas. Ett nytt staket sätts upp runt kyrkogården.	Voxna hemb.f. 1926.
1857	Kyrkans storlek uppges vara 34 alnar lång, 18½ alnar bred och 20 alnar hög till kroppåsen. En fattigbössa av trä införskaffas.	Nilsén, A. 1975/ Voxna hemb.f. 1926.
1863	En omfattande restaurering och ombyggnad inleds under ledning av bruksförvaltaren Per Löf. Byggnadsstommen bevaras, men tornet byggs om. En plankbeklädnad sätts utanpå timret ”på ett sådant sätt hopfogad och målad att kyrkan syntes vara av sandsten”. Nästan all inredning byts ut mot en mer tidsenlig i huvudsakligen klassiserande stil. Innertaket byts mot ett tunnvalv i trä, nya fönster och dörrar, nytt trägolv. Kyrkorummet får ny altartavla och en ny altarmotfattning. Runt hela kyrkorummet byggs en tandsnittslist,	Nilsén, A. 1975 / Voxna hemb.f. 1926.

	läktaren bärs upp av klassiska kolonner och bibelcitrat målas ovan dörrarna. Ett undantag från den klassiska stilen utgör den nya predikstolen på västra väggen, som utformas i gotisk stil, vilken ersätter en tidigare altarpredikstol. Hela interiören är målad i vitt och guld. Tornet förses med en ny överbyggnad och tuppen i torn toppen ersätts med ett förgyllt kors.	
1864	Kyrkogården utvidgas och kyrkogårdens låga stenmur ersätts med ett staket runt om. Ny orgel byggd av J. Hedberg.	Nilsén, A. 1975.
1878	Den första värmeugnen till kyrkan införskaffas.	Voxna hemb.f. 1926.
1880	Bruksägarna skänker två nya kyrkklockor gjutna hos Joh. A. Beckman & Co i Stockholm, till kyrkan.	Nilsén, A. 1975.
1888	Kyrkorummets väggar målas i tidsenliga mörka färger på bekostnad av Voxna bruksägare. Nytt orgelverk av firma E. A. Setterqvist & son. 1864 års fasad behålls dock.	Nilsén, A. 1975/ Voxna hemb.f. 1926.
1890	Kyrkogårdens östra del höjs genom fyllning varefter den planteras.	Voxna hemb.f. 1926.
1897	Inredningen, dvs altaret, altarfonden, predikstolen och orgelläktarbarriären målas i mörk kulör. Kyrkogården utvidgas åter. Kyrkogården uppges vara uppdelad i kvarter med gångar. På den utvidgade delen planteras träd. Möjligt att anlägga familjegravar.	Nilsén, A. 1975/ Voxna hemb.f. 1926.
1915	Den stora kyrkklockan gjuts om av K. G. Bergholtz i Stockholm. Kyrkan målas om utvändigt och korset och spiran förgylls.	Voxna hemb.f. 1926.
1922	Patronatsrätten upphör.	Voxna hemb.f. 1926.
1924	Kyrkan blir församlingens egendom.	Voxna hemb.f. 1926.
1927-28	Restaurering enligt ett förslag upprättat av arkitekt David Dahl som är en bearbetning av det förslag som arkitekt Fredrik Falkenberg tog fram 1912. Arbetet leds av ingenjör Carl Bååth, Bollnäs. Kyrkan får bl.a. ny värmeanläggning i källaren under sakristian. Detta nya pannrum som utvidgas i förhållande till den tidigare källaren förses med väggar och golv samt bjälklag av betong. En ny nedgång till källaren byggs på sakristian norra sida. Arkivskåp i två våningar inrättas i sakristian. Väggar och tak oljemålas. Två nya halvrunda fönster upptas i taket mot orgelläktaren. Nya golv läggs in ovanpå det tidigare och väggarna kläds med brädpanel. Bänkarna vidgas så att avståndet blir minst 80 cm mellan bänkarna. Kyrkorummet återfår sin ljusa klassiserande färgsättning. Målning med vit slamfärg i tak (bruten mot grått), väggarna kalkfärgas i ljus ton och taklisten marmoreras i olja. Altare, predikstol och orgelläktare oljemålas vita med dekorationer i guld och bänkarna målas i gråblått med marmorering. I tornet inreds en tornkammare. El installeras i kyrkan. Väster om kyrkan uppförs ett rektangulärt bisättningshus med källare. Nytt staket kring kyrkogården efter ritning av Carl Bååth.	Nilsén, A. 1975/ ATA, Voxna sn, Voxna kyrka.
1935	Tillstånd ges till ändring av gång- och gravplatsanordningar på kyrkogården för att få till fler gravplatser inom kyrkogården, minska antalet gångar och ”få någon stil på de olika gravkvarteren” enligt ett förslag av länsträdgårdsmästare A. Liljeblad.	ATA, Voxna sn, Voxna kyrka
1952	Riksantikvarieämbetet lämnar tillstånd till församlingen att anordna	Länsmuseet

	elektrisk klockringning. Troligen installeras anordningen under hösten samma år.	Gävleborg, äldre ärendearkiv/ ATA, Voxna sn, Voxna kyrka
1959	Invändig ommålning samt omförgyllning av vissa partier på altare, predikstol, orgel under överinseende av konstnär Erik Stenholm, Sundbyberg, som även upprättat förslaget.	Länsmuseet Gävleborg, äldre ärendearkiv
1973	Storklockan gjuts om hos G. Bergholtz i Sigtuna.	Nilsén, A. 1975.
1974	Tillstånd ges att flytta den södra väggen i vapenhuset mot norr så att det finns rum att bygga in en toalett.	ATA, Voxna sn, Voxna kyrka
1977	Byte av plåttak på kyrkans torn från järn- till kopparplåt.	Länsmuseet Gävleborg ärendearkiv
1999	Byte av värmeanläggning från varmluftsuppvärmning till strålningsvärme kompletterad med oljefyllda radiatorer. Nya elinstallationer. El installeras även i bårhuset.	Länsmuseet Gävleborg ärendearkiv
2001	Ommålning av kyrkans fasader. Kyrkan återfår nu sin ursprungliga färgsättning. Akrylfärg tas bort med värmebehandling och ersätts med linoljafärg. Omtjärning av tak. Ommålning av fönster. Akrylfärg tas bort med färgborttagningsmedel och handskrapning. Byte av skadade fönsterrutor. Förgyllning av text utförs av konservator och förgyllning av kulor ovanpå takkupor utförs av silversmed. Trappor målas med roslagsmahogny.	Länsmuseet Gävleborg ärendearkiv
2003	Gravkapellet och ekonomibyggnaden målas. Brandlarm installeras.	Länsmuseet Gävleborg ärendearkiv